

AZ UNIÓ BEVÉTELEI

Az uniós költségvetés finanszírozása nagyrészt saját forrásokból történik, és egyéb bevételek egészítik ki. Az éves bevételeknek teljes mértékben fedezniük kell az éves kiadásokat, mivel a költségvetési hiány nem megengedett. A saját források rendszeréről a Tanács az Európai Parlament véleményét figyelembe véve egyhangúlag határoz, és azt minden tagállamnak meg kell erősítenie. A Bizottság a 2028–2034 közötti időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretre irányuló javaslattal együtt javaslatot tett a saját források rendszerének reformjára.

JOGALAP

- Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 311. cikke és 322. cikkének (2) bekezdése, valamint az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződés 106a. cikke és 171. cikke;
- [A Tanács \(EU, Euratom\) 2020/2053 határozata \(2020. december 14.\)](#) az Európai Unió saját forrásainak rendszeréről;
- [A Tanács \(EU, Euratom\) 2021/768 rendelete \(2021. április 30.\)](#) az Európai Unió saját forrásainak rendszerére vonatkozó végrehajtási intézkedések megállapításáról;
- A legutóbb [a Tanács \(EU, Euratom\) 2022/615 rendeletével \(2022. április 5.\)](#) módosított, a tradicionális, a héra- és a GNI-alapú saját források rendelkezésre bocsátásának módszereiről és eljárásáról, valamint a készpénzigények teljesítését célzó intézkedésekről szóló, [\(EU, Euratom\) 609/2014 tanácsi rendelet \(2014. május 26.\)](#);
- [A Tanács \(EU, Euratom\) 2021/769 rendelete \(2021. április 30.\)](#) a hozzáadottérték-adóból származó saját források beszedésének végleges egységes rendszeréről;
- [A Tanács \(EU, Euratom\) 2021/770 rendelete \(2021. április 30.\)](#) a nem újrafeldolgozott műanyag csomagolási hulladékon alapuló saját forrás kiszámításáról, az említett saját forrás rendelkezésre bocsátásának módszereiről és eljárásáról, a készpénzigények teljesítését célzó intézkedésekről, valamint a bruttó nemzeti jövedelmen alapuló saját forrás egyes vonatkozásairól.

CÉL

Az EU pénzügyi önállóságának biztosítása a költségvetési fegyelem korlátain belül.

HOGYAN MŰKÖDIK?

A [saját forrásokról szóló, 1970. április 21-i határozat](#) saját forrásokkal látta el az Európai Gazdasági Közösséget (EGK). A Tanács (EU, Euratom) 2020/2053 határozata (2020. december 14.) értelmében az évente lehívható saját források mértéke jelenleg az EU bruttó nemzeti jövedelmének (GNI) legfeljebb 1,4%-ára korlátozódik. Mivel az összes kiadás nem haladhatja meg az összes bevételt, ez a felső határ a kiadásokat is

korlátozza a 2021–2027-es időszakra vonatkozó, jelenlegi többéves pénzügyi keretben ([1.4.3.](#)).

A BEVÉTELEK ÖSSZETÉTELE

1. Saját források

A **„tradicionalis” saját források** (ToR) többnyire behozatali vámokból állnak, és 1970 óta szedik be őket. A tagállamok által a beszedési költségek fedezésére visszatartható százalékos arány 25%. A „tradicionalis” saját források jelenleg általában a saját forrásokból származó bevételek mintegy 10–15%-át teszik ki^[1].

A **héalapú saját forrás** lényege, hogy a tagállamok által beszedett hozzáadottértékadó (héta) becsült összegének bizonyos százalékát átutalják az Uniónak. Bár az 1970. évi határozat rendelkezett róla, ezt a forrást a tagállamok héarendszereinek 1979-es harmonizálásáig nem alkalmazták. Jelenleg a héalapú források a saját forrásokból származó bevételek mintegy 10%-át teszik ki.

A **műanyag csomagolási hulladékon alapuló saját forrást** a 2020. évi sajátforrás-határozat vezette be 2021. január 1-jétől. Ez a nem újrahasznosított műanyag csomagolási hulladék mennyisége alapján kiszámított nemzeti hozzájárulás (közvetlen átutalás a tagállamok költségvetéséből), amelynek egységes lehívási kulcsa kilogrammonként 0,80 EUR. Az uniós átlag alatti egy főre jutó bruttó nemzeti jövedelemmel rendelkező tagállamok hozzájárulásait évente 3,8 kg/fő műanyag hulladéknak megfelelő átalányösszeggel csökkentik. Az ebből a forrásból származó bevétel a saját forrásokból származó bevételek mintegy 3–4%-át teszi ki.

A **GNI-alapú saját forrást** [az 1988. június 24-i 88/376/EGK, Euratom tanácsi határozat](#) hozta létre, lényege pedig az, hogy a tagállamok bruttó nemzeti jövedelmének az adott év költségvetési eljárása során meghatározott egységes százalékát lefölözik. Eredetileg csak akkor szedték volna be, ha a többi saját forrás nem fedezte volna teljesen a kiadásokat, ma azonban javarészt ebből finanszírozzák az EU költségvetését. A GNI-alapú saját forrás az 1990-es évek vége óta megháromszorozódott, és jelenleg a saját forrásokból származó bevételek mintegy 60–70%-át teszi ki.

2. Egyéb bevételek és az előző évről áthozott egyenleg

Az egyéb bevételek közé tartoznak az EU személyzete által a fizetésük után fizetett adók, a nem uniós országok uniós programokhoz teljesített hozzájárulásai, a kamatfizetések, valamint az uniós jogszabályokat megsértő vállalatok által fizetett bírságok. Többlet esetén minden egyes pénzügyi év eredményét bevételként átviszik a következő év költségvetésébe. Az egyéb bevételek, az eredmény és a technikai kiigazítások általában a teljes bevétel körülbelül 2–8%-át teszik ki.

A **hitelfelvétel** is az „egyéb bevételek” alatt is szerepel, és jelenleg a költségvetés 25–30%-át teszi ki. Az uniós költségvetés nem lehet deficitese, és kiadásait nem lehet hitelfelvétellel finanszírozni. A NextGenerationEU (NGEU) helyreállítási eszköz által nyújtott vissza nem térítendő támogatások és hitelek finanszírozása érdekében azonban a Bizottság kivételes és ideiglenes alapon engedélyt kapott arra, hogy (2018-as áron) legfeljebb 750 milliárd EUR összegű hitelt vegyen fel a tőkepiacokon. 2026

[1] [Az Európai Unió összevont éves beszámolója a 2021. évi pénzügyi évre vonatkozóan.](#)

végén meg kell szüntetni az új nettó hitelfelvételt, és ezután csak refinanszírozási műveletek engedélyezettek.

3. Korrekciós mechanizmusok

A saját források rendszerét a tagállamok nettó hozzájárulásai közötti költségvetési eltérések kiigazítására is felhasználják. Bár az 1984-ben bevezetett „brit visszatérítés” már nem alkalmazandó, az egyösszegű korrekciók továbbra is csökkentik a Dánia, Németország, Hollandia, Ausztria és Svédország által a 2021 és 2027 közötti időszakban befizetett hozzájárulásokat.

AZ UNIÓ SAJÁT FORRÁSAINAK REFORMJA

A Lisszaboni Szerződés ismételten kimondta, hogy a költségvetést teljes egészében saját forrásokból kell finanszírozni, és fenntartotta a Tanács felhatalmazását arra, hogy a Parlamenttel való konzultációt követően egyhangúlag határozatot fogadjon el az Unió saját forrásainak rendszerére vonatkozóan^[2], meghatározza a saját források új kategóriáit és megszüntessen már létező kategóriákat. Azt is előírta, hogy az ilyen határozatokra vonatkozó végrehajtási intézkedéseket a Tanács csak a Parlament egyetértésével fogadhatja el, megerősítve ezzel a Parlament pozícióját a folyamatban.

A Lisszaboni Szerződés új rendelkezéseire építve a Parlament az elmúlt évek során több álláspontjában és állásfoglalásában is szorgalmazta a saját források rendszerének mélyreható reformját^[3]. Annak érdekében, hogy az uniós szakpolitikai célkitűzéseket támogató stabilabb uniós költségvetés jöjjön létre, a Parlament kifejezte, hogy az új uniós saját források ambiciózus és kiegyensúlyozott kosarának bevezetésére van szükség, amely méltányos, egyszerű, átlátható és költségvetési szempontból semleges a polgárok számára. A Parlament emellett reformokat sürgetett a bevételek beszédésének egyszerűbbé, átláthatóbbá és demokratikusabbá tétele, a GNI-hozzájárulások arányának csökkentése, valamint a visszatérítés valamennyi formájának fokozatos megszüntetése érdekében.

A magas szintű „Monti” csoport 2017 januárjában nyújtotta be [végleges jelentését](#) arról, hogy miként lehet átláthatóbbá, egyszerűbbé, méltányosabbá és demokratikusan elszámoltathatóbbá tenni az uniós költségvetés finanszírozását. A csoport következtetése az volt, hogy a jelenlegi kihívások kezelése és az uniós polgárok számára kézzelfogható eredmények felmutatása érdekében az uniós költségvetés bevételi és kiadási oldalát egyaránt meg kell reformálni.

E jelentés és az azt követő, [az Európai Unió pénzügyeinek jövőjéről szóló vitaanyag](#) alapján a Bizottság [2018. május 2-án javaslatot tett](#) egy új sajátforrás-kosár^[4] bevezetésére, amelyet nem fogadtak el.

[2]A tagállamoknak minden ilyen határozatot meg kell erősíteniük.

[3]Az Európai Közösségek saját forrásainak rendszeréről szóló, [2014. december 17-i álláspontról](#); a saját források rendszeréről szóló tanácsi határozatra irányuló tervezetről szóló, [2014. április 16-i álláspontról](#); „A 2014–2020 közötti időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keret választások utáni felülvizsgálatának előkészítése: a Parlament észrevételei a Bizottság javaslatát megelőzően” című, [2016. július 6-i állásfoglalás](#); a 2014–2020 közötti időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keret féldős felülvizsgálatáról szóló, [2016. október 26-i állásfoglalás](#); az Európai Unió pénzügyeinek jövőjéről szóló vitaanyagról szóló, [2017. október 24-i állásfoglalás](#); az Európai Unió saját forrásai rendszerének reformjáról szóló, [2018. március 14-i állásfoglalás](#); a 2021–2027. évi többéves pénzügyi keretről és saját forrásokról szóló, [2018. május 30-i állásfoglalás](#); a 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről szóló, [2018. november 14-i állásfoglalás](#), és „a 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről és saját forrásokról: ideje megfelelni a polgárok elvárásainak” című, [2019. október 10-i állásfoglalás](#).

[4]A Számvevőszék 2018. november 29-én nyilvánított véleményét a javaslatokról ([5/2018. sz. vélemény](#)).

AZ EU BEVÉTELEINEK REFORMJÁRA IRÁNYULÓ KÖZELMÚLTBELI KÍSÉRLETEK

Az Európai Tanács 2020. július 17–21-i ülésén az állam-, illetve kormányfők megállapodtak a 2021–27 közötti időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről, a Next Generation EU (NGEU) eszközről és a kifizetések felső határának emeléséről, valamint a nem újrafeldolgozott műanyag hulladékon alapuló, 2021 januárjától alkalmazandó új saját forrásról.

Az NGEU [a Bizottság 2020. május 28-i javaslatán](#) alapult, amely szerint a Covid19-világjárvány hatásainak ellensúlyozása érdekében legfeljebb 750 milliárd EUR összegű hitelt kell felvenni a nemzetközi piacokon az EU nevében kibocsátott, 3 és 30 év közötti futamidejű kötvények révén. Annak biztosítása céljából, hogy az EU visszafizesse a piacról felvett forrásokat, a Bizottság a saját források felső határának az EU bruttó nemzeti jövedelmének 0,6%-ával történő kivételes és ideiglenes megemelését javasolta, a korlátnak a GNI 1,2%-áról a GNI 1,4%-ára javasolt állandó növelésén felül, az új gazdasági környezet figyelembevételére érdekében.

Válaszul a Parlament [2020. július 23-i állásfoglalásában](#) hangsúlyozta, hogy csak további új saját források létrehozása segítheti az NGEU-hoz kapcsolódó hitelfelvételből eredő uniós adósság visszafizetését, ami egyrészt megmenti az uniós költségvetést, másrészt enyhíti a nemzeti költségvetésekre és az uniós polgárokra nehezedő költségvetési nyomást. [A Parlament 2020. szeptember 16-i, a konzultációs eljárás keretében kiadott álláspontja](#) megismételte az új saját források ütemterv szerinti bevezetésére irányuló felhívásait.

2020. november 10-én a Parlament, a Tanács és a Bizottság tárgyalói politikai megállapodásra jutottak a többéves pénzügyi keretről, a saját forrásokról és a helyreállítási eszköz irányításának egyes vonatkozásairól. Ennek eredményeként [az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság közötti, a költségvetési fegyelemről, a költségvetési ügyekben való együttműködésről és a hatékony és eredményes pénzgazdálkodásról szóló intézményközi megállapodás](#) új melléklete ütemtervet határozott meg a NGEU-adósság visszafizetésének fedezésére szolgáló új saját forrásoknak a 2021–2027-es időszakban történő bevezetésére vonatkozóan.

A saját forrásokról szóló új határozatot 2020. december 14-én fogadták el, majd 2021. május 31-ig valamennyi tagállam ratifikálta, és visszamenőleges hatállyal 2021. január 1-jétől alkalmazandó.

Ezt követően 2021. december 22-én és 2023. június 20-án két bizottsági javaslatot tettek közzé^[5]. Ezek közé tartoztak az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer (ETS) árverésre bocsátott kibocsátási egységeiből származó bevételeken alapuló saját források, az importárúk karbonintenzitását ellensúlyozó mechanizmusból (CBAM) származó bevételek, valamint a vállalati nyereségre vonatkozó ideiglenes statisztikai saját forrás (amelyet a társasági adózáson alapuló valódi saját forrással kell felváltani).

Mivel a Tanács nem hagyta jóvá a kosár létrehozását, a Bizottság 2025. július 16-án új [javaslatot tett közzé az EU saját forrásainak rendszeréről](#). Ez magában foglalja a korábban javasolt új saját forrásokat, amelyek a CBAM bevételeinek 75%-át és az ETS1

[5] [COM\(2021\) 0570](#) és [COM\(2023\) 0330](#).

bevételeinek 30%-át teszik ki (az ETS2 kivételével). Új saját forrásokat állapít meg a be nem szedett e-hulladék (2 EUR/kg), a dohányra és a kapcsolódó termékekre kivetett jövedéki adók (a minimális jövedéki adó 15%-a), valamint az EU-ban működő nagyvállalatok éves egyösszegű hozzájárulása alapján (nettó árbevételük legfeljebb 0,1%-a). A javaslat a meglévő saját források kiigazítását is tartalmazza, például a tradicionális saját források beszedési költségeinek csökkentését (25%-ról 10%-ra), valamint a műanyag csomagolási hulladékon alapuló saját forrás módosítását (az inflációhoz való további hozzáigazítással 1 EUR/kg-ra történő emelés). Egyértelművé teszi továbbá, hogy az e-kereskedelemből származó díjak a „tradicionális” saját forrásokhoz tartoznak, és eltörli a kis értékű csomagokra vonatkozó mentességeket. Végezetül azt javasolja, hogy szüntessék meg az összes kiigazítást, beleértve a bruttó nemzeti jövedelemre vonatkozó egyösszegű visszatérítéseket, a héaalap felső határát és a műanyag csomagolási hulladékon alapuló saját forrás csökkentését.

A javasolt csomag várhatóan a jelenlegi éves költségvetés 40%-át generálja: mintegy 6% az ETS-ből, 1% a CBAM-ból, 10% az e-hulladékból, 7,5% a dohányból, 4,5% a vállalati saját forrásból, további 10% pedig a meglévő saját források kiigazításából származna.

AZ EURÓPAI PARLAMENT VÉLEMÉNYE A REFORMJAVASLATOKRÓL

Az új saját források 2021. évi kosaráról folytatott konzultációs eljárás során [a Parlament – néhány módosítással – általánosságban támogatta a javaslatot](#). A Parlament [2023. május 10-én állásfoglalást](#) is elfogadott, amelyben sürgette a Tanácsot, hogy fogadja el a kosarat, és további új saját forrásokat is javasolt. Később, [2023. november 9-i állásfoglalásában](#) a Parlament néhány módosítással jóváhagyta a második csomagra irányuló javaslatot.

Legutóbb [2025. május 7-i állásfoglalásában](#) a Parlament ismételten „felhívja a Tanácsot, hogy sürgősen fogadjon el új saját forrásokat”, és „hangsúlyozza, hogy az intézményközi megállapodáson túlmutató új, valódi saját források elengedhetetlenek”.

Andras Schwarcz
10/2025